

Normal 0 21 false false false MicrosoftInternetExplorer4

□□□□□□□□□□ □□□□□

(İşte şu kitab) Burdaki □□ harfi işaret ismi olup peşine lam ziyade edilmiştir. Denildiki burdaki ismi işaret uzaklık üzere delalet içindir. Ekseri alimler bu görüş üzeredir. Sonundaki

□
harfi hitab (karşıda bulunan kişi) içindir. Muhatabın erkek, kadın, iki veya çoğul olması hallerine göre

□
harfinde değişiklik yapılır.

□□
yakın için,

□□□
orta uzaklık için,

□□□
uzak mesafe için kullanılır. Buradaki uzaklık tazime vesiledir. Sanki derecesinin ve yüksekliğinin uzaklığı mesafenin uzaklığı derecesine indirilmiştir. Çok kere evvelde zikredilen manaya

□□□
lafzı ile işaret edilir. Zira mana hislerle idrak olunmaz. Sanki uzaktır. Burada

□□□
ile

□□□
e veya sureye veya indirilen vahye veya Kur'ana işarettir.

□□□□□□□□□□İle murad İbrahim (Aleyhisselam) duası ile vaad edilen bir "Ey Rabbimiz onların içinden onlardan olan bir Resul gönder, onlara senin ayetlerini okur, onlara kitabı hikmeti öğretir, ve onları temizler."zira dua ettiği vakitte ona "duana icabet edildi" denildi. Bu ahır zamandır. Allahu Teala onların içinden Muhammed (Aleyhisselam)ı gönderdi, onlara kitabı öğretti ve kendisine indirilen büyük Kur'anı öğretti.

Veya levhi mahfuza işarettir veya vaada işarettir. Vaad: Allahu Teala ehli kitaba vaad ettiki Muhammed (Aleyhisselam) üzere rine kitab indirecek. Ehli kitab mahlukat üzerine saadetle, şeka- vetle, eceller ve rızık ile yazılan kitaptır. Veya ezelde Allahın yaz-dığı kitaptır.

Kitap: Muhammed (Aleyhisselam) üzerine indirilen ve ondan tevatürle nakl edilen mushaflarda yazılandır. Kur'an kitabın tama- mını veya bir parçasınada dayanır.

□□□□□□ □□□□□□□□ (Onda hiç şüphe yoktur) Kur'an şüphe mahalli değildir. Onun hakkında şüphe etmek doğru değildir. Delaletlerinin açık olması burhanlarının zahir olması ile, Allah indinden vahiy olduğu anlaşılmıştır.

Kur'an beşer kelamı olmayıp kuvvetleri ve kudretleri yaratan Allahın kelamıdır.

□□□□□□ Şek demektir. Hadisi şerifte şöyle geldi. "Seni şüphelen- direni bırak, şüphelen dirmeyene bak." Zira şüphe □□□□□□□□ dir. Sıdık tumaninettir. (Kalp huzurudur) Rayb aslında nefsin çalkalanması ve sıkıntılanmasıdır. Zira nefis bir işte şüphelendiği zaman sukunet bulmaz çalkalanır, vakta ki yakîn hasıl olsa o zaman sukunet bulur.

□□□ Cümlesi ile hasımlara meydan okunur. Sonra gelen cüm- le ile meydan okumanın şekli beyan edilerek bu kitabın son dere- ce mükemmel olduğu beyan edilir. Sonra üçüncü cümle ile o kitab tan şüphenin yok edildiği ve onun hak ve sadık olduğu açıklanarak kemal derecesi ifade edilir ki ondan daha yüksek kemal yoktur. Daha sonra gelen **"Takva sahipleri için hidayettir"** kavliyle şüphe olmadığı iyice tekid edilmiş olup batıl ona gelemaz, şüphe onun etrafında dolaşa-maz.

Şu kitab olgunlukta en üst dereceye ulaşandır. Sanki onun gayrısına kitab diye isim vermek layık olmaz. Kitab budur. Kitabın takva sahipleri için hidayet olmasıyla vasıflanması hidayette son dereceye ulaşan hali idrak edilemeyen olmasıdır.

□□□□□□□□□□□□□□□□ (Takva sahipleri için hidayettir) Onları hakka ve dosdoğru yola

ulaştırır.

□□□□□ Mastar olur. Hakiki

manası hidayeti yaratmaktır. "onu hidayet etti, fakat o hidayet bulmadı" sözü irşaddan, tenbihten, yol göstermekten ve onu hidayete çağırmaktan mecazdır. Bazı kere tevfik ve kalpte iman yaratmak manasına gelir. Hidayet sebeblerine de nisbet edilir.

"Fakat Allahu Teala dilediğini hidayet eder"

kavli şerifi gibi.

"Amma semud kavmi, onları hidayet ettikte hidayet üzere, körlüğü sevdiler"

Mutezileye göre hidayet, doğru yolu beyandır açıklamadır. Bu görüş batıldır, zira **"muhak kak sen sevdiğini hidayet edemezsin"**

ayeti kerimesi bulunduğu için, ayrıca peygamber Efendimiz hak yolu beyan eder ve onları hidayete çağırır.

Takva olanlar hidayette olmakla beraber Kur'anın onlar için hidayet olması iki yöndendir. Birincisi hidayetten murad hidayetin artması ve onun üzerine sebat edilmesidir

İkincisi, müttekilerden murad takvaya yanaşanlar ve ona koşanlardır. Hidayeti müttekilere tahsis etmek netice itibarıyla olup takvaya yanaşanları onunla isimlendirmek veya onların şanı- nı büyültmek içindir. Burada mecaz kaidesi tatbik edilmiştir.

"Kendimi şarap sıkarak görüyorum"

"onlar ancak facir ve günahkar doğururlar"

ayetleride bu kabildendir.

Peygamber Efendi mizin (Sallallahu aleyhi ve sellem) "Her kim ölüyü öldürürse teczihâtı onundur" kavli şerifide bu kabildendir. İbni Abbas (Radiyallahu anhu) "sizden birisi hac yapmayı isterse acele etsin zira hasta hasta olur, yolu şaşırır, ihtiyaç men eder" sözünde bu kabildendir. Zira bu çeşit mecaz kelimelerde bol ve yaygındır. Bu kişilere, takva elde etmeden evvel mütteki denmesi bu yolda gayret edip ilerde ona ulaşmaları hasıl olacağı içindir.

Müttekiller hidayete tahsis edildiler. Zira onlar Kur'an ile ancak menfaatlenirler. Bunların mertebeleri vardır. En kıymetlisi son derece takva olup sırlarını Allahın gayrısı ile meşgul olmaktan tenzih ederler. O şekilde ki söyledikleri vakit Allah için konuşurlar, iş yaptıkları vakit Allah için yaparlar.

Hazreti Ömer'e (Radiyallahu anhu) takvadan soruldu, buyurdu ki "Dikenli bir yola girdin mi?" soran "evet" dedi. "Orda nasıl yaptın?" soran "son derece sakındım" dedi. Bunun üzerine Hazreti Ömer "işte takva odur" yani takva, günahların küçüğü ve büyüğünden tamamen sakınmaktır.

Malumdur ki bütün bunlar itikad bakımındandır. Eğer böyle olmazsa zaten mümin ifrat ve tefritten kurtulmaz. Belki mümin için levhi mahfuzda yazılan şeyin ortaya çıkması elbette lazımdır. Zira bu durum rahmet ve mafiretin zahir olduğu yerdir. Hasılı kelam takva insanı cennete girdirip Allaha yakınlaştıran şeydir. Peygamberimiz (Sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki **"bilirmisiniz insanları en fazla cennete girdiren şey nedir. İnsanları en fazla cennete girdiren şey Allahtan sakınmak ve güzel ahlaktır"**

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ **(Onlar gayba inanırlar)** bu cümle müttekilerin sıfatı olarak gelmiştir. Gayba iman, namazı dosdoğru kılmak, zekatı ödemek bütün taat fiillerini işlemekle ve münkeratı terk etmekten ibaret sayılırsa, evvelki kısmı sıfat olur. Eğer değilse burası takva sahiblerini metheden ayrı bir sıfattır.

Gayb: Peygamberin ve islam cemaatinin huzurundan gaib olmakla beraber iman ederler. Gaib olan şey manasında kullanılır- mıştır. Hislerden gaib olan Allahu bilmek, melekleri görmek, mahşer hallerini bilmek gibi.

İman lügatta mutlak olarak tasdik demektir. Yani haber verenin hükmünü kabullenmektir, onu sadık kılmaktır.

Şeriatta iman getirdiği bilinen zaruri şeylerin tamamında Resulü tasdiktir. İmamı Mansur Mâ Turidi'nin seçtiği budur. Denildiki kalb ile iman tasdik ve lisan ile ikrardır. Selefin ekserisi tasdik, ikrar ve amelin toplamıdır demiştir.

Her kim sadece itikadı ihlal ederse o münafıktır. Her kim ikrarı ihlal ederse o kafirdir. Her kim ameli ikrar ederse o fasıktır. Mutezile ve haricilerde bu görüşe gitmiştir. (yani amel imandan cüzdür)

Fakat selefin ekserisi, ibadetleri kamil imanın rüknü sayarlar. Şöyle ki ibadetleri terkeden iman hakikatından çıkmaz. Mutezile ve hariciler, amelleri iman hakikatından rükün sayarlar. Amelleri terk eden mümin kabul etmezler. İlk söylediğimiz görüş seçilen yoldur. Zira iman Kur'anı kerim ve sünnette ameli salihle bitişik olarak gelmiştir. **"İman edip salih amel işleyenler"** ayeti kerime si gibi. Buradaki 'salih amel işlediler' sözü iman sözünden başka oldu ğu için ona dahil olmadığı anlaşıldı. Ayrıca salih amelin zıddıyla birlikte sayılmıştır.

"Müminlerden iki taife eğer savaşılırsa"

Burada iman savaşmak ile birlikte sabit edilmiştir. Malum olan şeydendir ki bir şey zıddıyla birlikte bir arada olmaz. İman amellerin kabulünde şart yapılmıştır. **"Her kim mümin olduğu halde salih amel işlerse"**

Buradaki meşrut, şarta dahil değildir. Zira bir şeyin kendisi ile şartlanması muhaldir. Bu saydığımız deliller amelleri iman hakikatından rükun sayarak onları terk eden mümin olamacayağını söyleyenlere karşı delildir. Mutezile ve Hariciler gibi. Fakat amelleri kamil imandan rükün yapan ve onları işlemeyeni iman hakikatından çıkmış saymayanlara karşı delil olmaz. Selef, şaffi ve diğerleri gibi.

İmanın mahalli kalp olduğuna delalet eden deliller iman tasdik olduğuna da delalet eder. **"Kalbi imanla dopdolu olduğu halde" "İşte onların kalplerine iman yazıldı"**

ayetlerinde olduğu gibi. Ayrıca Allahu Teala kafirlerden haber vererek şöyle buyurdu **"Bazıları lisan ile iman ettik derler halbuki kalpleri iman etmedi" "Henüz iman kalplerinize girmedir"**

ayetleri gibi. Ayrıca kalpler üzerine mühür basılması hakkındaki ayetler onların kalplerine iman girmesinin mümkün olmadığını beyan etmektedir. Ayrıca Resulullah (Aleyhisselam) efendimiz şöyle dua etmiştir: "Ey Allhım! Kalbimi dinin üzere sabit eyle!" Üsame (Radiyallahu anhu) la ilahe illallah diyen kişiyi öldürdüğü vakitte şöyle buyurdu: "Kalbini yarıp baktın mı?"

Bu delillerden anlaşıldı ki iman kalpte tasdiktir. Azaların işi değildir veya azaların işiyle birlikte kalbin fiilide değildir. Ayrıca bazılarının iddia ettiği gibi marifetde değildir. Sadece dilin tasdiki ile de değildir. Zira Allahu Teala

"İnsanlardan bazıları var ki Allaha ve ahiret gününe inandık derler. Halbuki onlar mümin değillerdir"

Bedeviler inandık dedi.

"Söyle ey habibim! Siz inanmadınız"

İşte bu iki ayette lisanın tasdiki sabit olup, iman bulunmadığı beyan edilmiştir. Bunlardan anlaşıldı ki maksad lisan ile değil kalp ile olan tasdiktir. Muhakkak kalbiyle tasdik edip diliyle

ikrar etmeyi kastedip bir mani tarafından men edilen kişinin imanı üzere icma' akdedilmiştir. Sadece kalbin tasdiki yeterlimidir? zira maksat odur veya imanın yerleşmesi için ikrarında eklenmesi lazımmıdır. Doğrusu ikincisidir. Zira ikrar tasdikin alametidir ve dünya hükümlerinin uygulanması için şarttır. Zira kalbin tasdiki batını bir işdir, onun için bir alamet mutlaka lazımdır. Her kim kalbiyle tasdik edip diliyle söylemese o Allah indinde mümindir, dünya hükümlerinde mümin sayılmasa bile.

(ﷻ)Gayib olucu manasında mastardır. Bu şekilde, muba- lağa olması için sıfat getirildi. Muhakkak gaybden murat ancak üzerine delil dikilmek ile anlaşılan veya yaratıcı ve peygamberi tarafından bildirilen şeylerdir. Eğer gayb kelimesi hal yapılırsa mana "Sizden gaib oldukları halde iman edicidirler" veya "İnan- ması gereken şeylerde gaib oldukları halde."

Peygamberimiz (Sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: *"Müminleri iman bakımından en faziletlisi sulblerde olan kavimler- dir. Benden sonra gelirler ve bana iman ederler. Halbuki beni gör mediler. Beni tasdik ederler, halbuki beni görmediler. Asılı yaprakları bulurlar ve içlerinde yazılanlar ile amel ederler"* buyurm uştur.

Denildiki bundan murad kalptir. Yani kalpleri ile iman ederler. Dilleriyle, kalplerinde bulunmayan şeyi söyleyenler gibi değildirler.